

ŚP. PROF. DR HAB. MAREK WALENTY ŁANIECKI

19 lutego 2022 roku zmarł prof. Marek Łaniecki, emerytowany profesor, od 2002 roku kierownik Zakładu Kinetyki i Katalizy, a w latach 2008 – 2012 prodziekan Wydziału Chemii. Był także sekretarzem i skarbnikiem, a w latach 2003-2006 przewodniczącym Polskiego Towarzystwa Zeolitowego. W 2019 reprezentował UAM w ramach Wielkopolskiej Platformy Wodorowej.

Profesor Marek Łaniecki urodził się 14 lutego 1948 roku w Poznaniu. Studia chemiczne ukończył w 1971 roku na Wydziale Matematyki, Fizyki i Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. W tym samym roku został zatrudniony na stanowisku asystenta w Katedrze Chemii Nieorganicznej UAM, w pracowni profesora Floriana Domki. Tu rozpoczął badania nad heterogenicznymi katalizatorami żelazowymi stosowanymi w konwersji tlenku węgla z parą wodną. Efektem tych badań była praca doktorska pod tytułem: „Badania nad właściwościami fizycznymi i katalitycznymi aktywowanego tlenku żelaza”, obroniona w 1977 roku.

Po doktoracie, na stanowisku adiunkta, rozpoczął badania nad zamkniętymi cyklami termochemicznymi. W latach 1978-79 przez 15 miesięcy współpracował z profesorem Robertem L. Burwell'em na Uniwersytecie w Evanston, w USA, gdzie prowadził badania nad katalityczną deuterowymianą w prostych węglowodorach, z udziałem katalizatorów molibdenowo-glinowych. Po powrocie z USA zainteresował się badaniami układu karbonyłek metalu–nośnik, gdzie wykorzystywał tzw. „białe” tlenki nieorganiczne oraz zeolity. Badania nad zeolitami kontynuował w grupie dr Hallmuta G. Karge w Fritz-Haber-Institut w Berlinie. Ta współpraca dotyczyła zakoksowanych katalizatorów zeolitowych i trwała łącznie dwa lata (1983, 1985-87 i 1994 rok).

Doświadczenia zdobyte zarówno w Evanston jak i w Berlinie zapoczątkowały badania nad zastosowaniem molibdenowych katalizatorów zeolitowych w konwersji CO z parą wodną w gazie zasiarczonym. Kolejne badania wykorzystywały siarczone katalizatory niklowo- molibdenowe w reakcji WGS. Efektem tych prac była rozprawa habilitacyjna pt. „Właściwości katalityczne układu karbonyłek molibdenu-nośnik”, na podstawie której w 1997 uzyskał stopień doktora habilitowanego, a w 2000 roku objął stanowisko profesora UAM.

Poszukiwania metod wytwarzania wodoru, prowadziły przez klasyczną katalizę heterogeniczną, fotokatalizę i ostatecznie doprowadziły do badań nad zastosowaniem katalizy enzymatycznej.

Zastosowanie fotokatalitycznego rozkładu wody było nowym podejściem do zagadnienia generowania wodoru z wykorzystaniem naturalnego promieniowania słonecznego. Badania tego systemu profesor Marek Łaniecki prowadził zarówno w warunkach laboratoryjnych jak i naturalnych w Plataforma Solar de Almeria w Hiszpanii w latach 2001 i 2002. Badania te prowadzone były z katalizatorami, które stanowiły tlenek tytanu domieszkowany tlenkami wszystkich lantanowców (poza prometem). Wyniki badań nad fotokatalitycznym wytwarzaniem wodoru prezentowane były na Międzynarodowych Konferencjach Energii Wodorowej w Montrealu, Jokohamie i Lyonie, a także na Europejskich Konferencjach Energii Wodorowej w Grenoble i Saragossie.

Równoległe z pracami nad klasycznymi fotokatalizatorami Profesor rozpoczął badania nad biologicznymi metodami wytwarzania wodoru. Należały do nich procesy ciemnej fermentacji i fotofermentacji prowadzące do wytwarzania wodoru z odpadów i ścieków spożywczych oraz układy hybrydowe łączące oba te procesy. Te ekologiczne metody są stosunkowo tanie i stwarzają możliwość utylizacji ścieków i produktów odpadowych, wykorzystywanych jako źródło węgla organicznego dla mikroorganizmów. W badaniach tych stosowane były ścieki z przemysłu spożywczego, cukrowniczego, gorzelnianego, a także organiczna frakcja odpadów stałych, nawet z przydomowych kuchni lub ogrodów.

Profesor Marek Łaniecki był autorem 113 artykułów naukowych, dwóch rozdziałów w monografii "BIOGAS" (InTech, Rijeka 2012). Był także recenzentem w takich czasopismach jak: Catalysis Today, International Journal of Hydrogen Energy, Studies in Surface Science and Catalysis, Polish Journal of Chemistry.

Prowadził liczne wykłady kursowe i monograficzne z zakresu chemii nieorganicznej, analitycznej, podstaw biotechnologii, enologii oraz odnawialnych źródeł energii. Był autorem i współautorem pięciu skryptów z chemii analitycznej ilościowej i jakościowej.

W 2007 roku otrzymał tytuł profesora zwyczajnego Nauk Chemicznych.

Był kierownikiem i głównym wykonawcą dwunastu projektów badawczych.

Profesor Marek Łaniecki był 5-krotnie nagradzany przez rektora UAM za działalność dydaktyczną i organizacyjną, 7-krotnie za działalność naukową oraz otrzymał także nagrodę Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

Był zaangażowany w propagowanie nauki, wykłady prowadził interesująco i ze swadą. Wygłaszał wykłady popularno-naukowe dla uczniów szkół średnich, dotyczące wykorzystania energii słonecznej oraz wodoru jako ekologicznego nośnika energii. Prace dyplomowe uczniów wykonywane pod opieką Profesora były nagradzane na turniejach Młodych Mistrzów Techniki. Zapraszał także do współpracy studentów II-go roku, a wielu z nich kontynuowało swoje badania na studiach doktoranckich. Profesor był zaangażowany w proces dydaktyczny, przyciągał młodych, zdolnych ludzi swoją otwartością, życzliwością i stwarzał im świetne warunki rozwoju. Motywował do publikowania i umożliwiał prezentowanie wyników badań na międzynarodowych konferencjach. Był człowiekiem z wizją i starał się przekazywać ją młodym. Profesor Marek Łaniecki był promotorem około 50-ciu prac magisterskich i 13-tu prac doktorskich.

Był doskonałym organizatorem i szefem dbającym o integrację zespołu, a atmosfera w jego Zakładzie była wręcz przyjacielska. Uważał, że dobra atmosfera zaowocuje wydajną pracą.

Był miłośnikiem podróży, muzyki poważnej, literatury, a w szczególności poezji i dobrego wina.

Będzie nam Go bardzo brakowało.

Prof. UAM Krystyna Seifert
Dr Anna Juszcak